

του οποίου η τέχνη αρνείται τελείως ορισμένους παράγοντες της μουσικής. Τα τελευταία του έργα δεν γνωρίζουν ούτε το crescendo ούτε το decrescendo, το εμετάβατο *espressivo* της μελωδικής/μορφής (το εκφραστικό *accel.*, *ritard.* και *rubato*) αποφεύγεται. Ο παραμερισμός όλων των ρομαντικών εκφραστικών καλλωπισμών περιορίζει τους φθόγγους μόνο στη δική τους δύναμη: πολύχρωμη, διεγερτική, σταθερά διατεταγμένη ροή και σπάνες, μοτιβικά περιορισμένες ηχητικές φινιούρες. Αυτή η τέχνη ακολουθεί ένα διαμορφωτικό νόμο διαφορετικό από εκείνον που ξέρουν η κλασική και η μοντέρνα μουσική. Πάνω από ένα μετρικό πλαίσιο που έχει αυστηρότατη διάρθρωση, ακριβέστατη ισοστάθμιση και αλληλοδιαδοχή των μερών, αναπτύσσονται ο ρυθμός και τα μοτίβα του έργου. Το αντίθετο μιας τυπικά διαμορφωμένης μετρικής και ενός πολύχρωμου, πλούσια ανεπτυγμένου ρυθμού, προσδίδει ένα νέο είδος εντάσεως που εμφανίζεται στη θέση των συνήθων συναισθηματικών εντάσεων.

Strausski: „Les Noces“

19

19
Hans v. Klavier
Les Noces
Tambourin

Αυτή η μουσική έχει ανάγκη ενός βοηθητικού εργαλείου το οποίο λίγο χρησιμοποιείται σε άλλα έργα: ο μετρονόμος εδώ παίζει αποφασιστικό ρόλο, καθώς και ο μετρούμενος κατά ακριβή, αλληλοδιαδεχόμενα μέρη, χρόνος.

As πάρομε το έργο „Noces“ (Γάμοι) που γράφτηκε το 1916 (καντάτα για χορωδία, 4 σολίστες, 4 πιάνο και 6 κρουστά). Ολόκληρο αυτό το έργο διέπεται από την ελάχιστη μονάδα μετρήσεως την τιμή 240. Το πρώτο tempo $\text{♩} = 80$, περιέχει τη μονάδα μετρήσεως ως υπο-

861018Z

διάρρηση τριήχου. Το δεύτερο tempo, $\text{♩} = 160$, είναι δυο φορές γοργότερο απ' το πρώτο κι έχει σχέση 2 προς 3 προς τη μονάδα μετρήσεως. Το τρίτο tempo $\text{♩} = 80$, περιέχει την ίδια τη μονάδα μετρήσεως ως όγδοο τριήχου. Το επόμενο νεώτερο tempo $\text{♩} = 120$ (το ίδιο το κύριο tempo ολόκληρου του έργου) περιλαμβάνει τη μονάδα μετρήσεως ακριβώς ως όγδοο.

Έχομε λοιπόν μπροστά μας τις ακόλουθες μετρικές σχέσεις:

$$\begin{array}{l} \text{♩} = 80 \quad \text{ή} \quad 1 : 3 \\ \text{♩} = 160 \quad \text{,,} \quad 2 : 3 \\ \text{♩} = 80 \quad \text{,,} \quad 1 : 3 \\ \text{♩} = 120 \quad \text{,,} \quad 1 : 2 \end{array}$$

Αυτή η σκόπιμα γενομένη φτωχότερη μουσική είναι φορέας της αναπτύξεως ενός ρυθμού πολύ μεγάλης ποικιλίας. Οι πλατειές επιφάνειες των *forte* και *piano* χωρίς συνδεδεμένο εκφραστικό *crescendo*, απαιτούν εκτέλεση μεγίστης ακριβείας που δεν μούτζουράνει ποθενά το μουσικό σχέδιο. Ο ιδιαίτερος τρόπος της τεχνικής, από πλευράς διευθύνσεως, παρουσιάζει τέτοιων έργων θα αναπτυχθεί αργότερα.

Το τραγούδι ως βασικός νόμος κάθε μουσικής παραστάσεως

Το πιάνο

Το πιάνο ως όργανο του σπιτιού έχει μανιάσει καταστρεπτικά σαν επιδημία. Ακόμα και στην ορχήστρα συναντούμε τέτοια παραγωγή μουσικής που τριαχίζει σε μικρά κομμάτια όλες τις μελωδικές σχέσεις. Όπως ο αφελής πιανίστας αντιλαμβάνεται τα μπάσσα—που σημαίνουν την αρμονική κίνηση— ως ένα είδος διαχωρισμού και διαθρώσεως της δομής και στα 4/4 κοπανάει κατά προτίμησιν τα μισά μέτρα, και έτσι οι ζωντανές μελωδικές γραμμές γίνονται κομμάτια του μέτρου. Τα επόμενα παραδείγματα ακούγονται συνήθως με τη μορφή που σημειώνε-

861018Z